

В. Р. Кротна

студ. II курсу

спеціальність «Економіка»

Науковий керівник: к.е.н., доц. І. А. Ломачинська

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У сучасному світі є досить багато проблем, вирішити які, на жаль, не можуть вирішити ні уряди різних держав, ні міжнародні організації. Ці проблеми мають різний характер, зокрема економічний, соціальний, екологічний, кліматичний, політичний, несуть небезпеку не лише одній державі, а й людству в цілому, та належать до категорії глобальних проблем сучасності. Сьогодні прикладом такої проблеми є пандемія коронавірусу, у страху перед якою знаходиться більша частина населення світу.

У зв'язку з цим, актуальним є пошук механізмів вирішення глобальних проблем сучасності, оскільки вони потребують колосальних ресурсів, зусиль усієї світової спільноти. Серед таких механізмів все більшу роль в останні роки відіграють соціально відповідальні інвестиції приватних компаній, оскільки ні уряди, ні міжнародні організації не здатні фінансово забезпечити вирішення проблем в контексті сталого розвитку. При цьому все більше людей готові брати участь у вирішенні суспільних проблем і розглядають цей пріоритет поряд із фінансовою вигодою свого бізнесу. Все більше споживачів вважають, що компанії повинні досягати свої бізнес-цілі, покращуючи суспільство та навколишнє середовище, підтримуючи благодійні та неприбуткові організації, доброчинність [1, с. 48].

Соціально відповідальне інвестування – це інвестування, яке має на меті збільшити фінансові вигоди та соціальний ефект. Компанії, які займаються соціально відповідальною інвестиційною діяльністю отримують не лише

прибуток, а й орієнтовані на вирішенні соціальних та/або екологічних проблем, створюють певний позитивний образ перед клієнтами, споживачами, громадянами, працівниками, що сприяє розвитку конкурентних переваг. Важливим аспектом соціально відповідальних інвестицій є те, що їх слід відрізняти від доброчинності та філантропії. В умовах нестабільності та невизначеності саме підприємства, які займаються соціально відповідальним інвестуванням, мають можливість залучити нових інвесторів, які проводять оцінку компаній за допомогою підходу ESG (environmental, social, governance) – екологія, соціальна відповідальність та прозорість, ефективність управління. Як правило, цінні папери компаній, які мають доволі високий рейтинг ESG, стають більш привабливими для управлінців та інвесторів, що призводить до зростання ринкової вартості компанії [2].

В сучасній спеціалізованій літературі виділяють три основні напрями соціально відповідального інвестування, а саме: соціальний, етичний та екологічний. До соціального можна віднести корпоративне управління, безпеку населення, заборону використання дитячої праці, тощо; до етичного – бажання підприємств відмовитися від співпраці з компаніями, які мають відношення до продукції зі вмістом алкоголю та тютюну, азартних ігор, холодної та вогнепальної зброї й ін.; до екологічного – збереження та охорону навколишнього середовища [3, с. 237].

Концептуальні основи соціально відповідальних інвестицій знаходяться на етапі подальшого розвитку. Втім соціально відповідальні інвестиції поділяють на:

- інвестиції «сталого розвитку» – це інвестиції, які орієнтовані на напрями, пов'язані зі сталим розвитком – екологія, соціальна відповідальність та прозорість, ефективність управління;

- інвестиції в найефективніші компанії – характеризуються тим, що при виборі об'єкту інвестування застосовуються соціальні, етнічні та екологічні критерії як складові ефективності та прогресивності;

- інвестиції, що використовують метод скринінгу – відрізняється тим, що при відборі компаній застосовується скринінг, що відповідає міжнародним стандартам, прийнятим ООН. Скринінг покликаний знайти краще з можливих рішень у заданих умовах і показати, як проект може видозмінити ці умови;

- інвестиції, що використовують метод «негативного» скринінгу – виключають компанії, які не відповідають етичним критеріям;

- інвестиції з урахуванням критеріїв сталого розвитку в контексті фінансового результату – на відміну від інвестицій «сталого розвитку» враховують можливі інвестиційні ризики;

- інвестиції, що використовують метод активних дій – тобто інвестори мають можливість впливати на діяльність компанії завдяки розгляду пропозицій щодо сталого розвитку на загальних зборах;

- імпакт-інвестиції – це свідомий відбір та підтримка інвестором організацій і проектів, які поділяють його соціальну та/або екологічну місію, і здатних генерувати прибуток [4, с. 192].

Розвинені країни, зокрема США, країни ЄС, Ізраїль й ін., вже мають успішний досвід соціально відповідального інвестування. Разом із тим, розглядаючи інвестиційну діяльність українських компаній та їх ставлення до соціально відповідальних інвестицій, можна узагальнити, що саме цей напрям інвестування не є достатньо розвиненим, і на те є певні причини. Зокрема цьому сприяє непрозора діяльність значної кількості підприємств, які не мають бажання надавати повну інформацію щодо введення бізнесу. Окрім того, компанії часто неосвічені щодо таких інвестицій, а, отже, не розуміють їх переваг. Проте, орієнтуючись на співпрацю із компаніями з розвинених країн, бажаючи залучати інвестиції з цих країн, все більша кількість українських підприємств проявляє інтерес до соціально відповідальних інвестицій і вони набирають популярності. А, отже, можна очікувати розвиток цього напрямку інвестування в Україні, особливо в контексті потреби вирішення соціальних, екологічних, кліматичних проблем, що буде сприяти вирішенню важливих питань для економіки і суспільства, покращення умов життя людей. При цьому важливо, щоб ці процеси підтримала держава.

Список використаної літератури

1. Ломачинська І. А. Цінності та інвестиції впливу. *Економіка. Фінанси. Бізнес. Управління : матеріали I Міжнародного економічного форуму*. Київ, 2019. Вип. I. Ч. I. С. 46–49.
2. Какой эффект дают социально ответственные инвестиции. URL: <https://www.vedomosti.ru/finance/blogs/2019/10/03/812766-effekt-sotsialno-investitsii> (дата звернення: 19.03.2020).
3. Сардак С. Е., Єгорова І. І. Зміст і спрямування соціально-відповідального інвестування. *Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського*. 2017. Вип. 19. С. 236–240.
4. Лазар Ю. В., Завальна О. С. Сучасні тренди розвитку соціально відповідального інвестування: закордонний та вітчизняний досвід. *Механізм регулювання економіки*. 2012. Вип. 4. С. 190–196.